

Samenvatting Integraal Waterketenplan Bollenstreek 2022-2026

Algemeen

De gemeente Noordwijk is wettelijk verplicht een gemeentelijk rioleringsplan op te stellen. Naast deze verplichting geeft het rioleringsplan ook invulling aan de behoefte van de gemeente om te kunnen beschikken over een actueel beleidsmatig plan op rioleringsgebied. Het gezamenlijk in de Bollenstreek opgestelde "Integraal Waterketenplan Bollenstreek" is het 2^e integrale gezamenlijke waterketenplan dat in plaats komt van het gemeentelijk rioleringsplan. In dit integrale plan wordt invulling gegeven aan het gezamenlijk beleid voor de gehele waterketen en de afstemming verbeterd in de keten van het drinkwater (productie, distributie, en levering), de riolering (vuil en regenwater) en de afvalwaterzuivering. Daarnaast is in het plan de visie van de gemeente ten aanzien van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater in Noordwijk voor de komende planperiode verwoord met een doorkijk naar de verdere toekomst.

Dit 2^e Integrale Waterketenplan Bollenstreek 22-26 geeft ook invulling aan de harmonisatie rond de fusie van het voormalig Noordwijkerhout en Noordwijk in 2019. Noordwijkerhout en Noordwijk hadden voor de fusie in 2019 overigens al een gezamenlijk Integraal Waterketenplan 2017-2021. Het rioolbeleid en de kringmaatregelen waren dus 2 jaar voor de fusie in 2017 samengevoegd. Omdat ook voor de rioolstelsels, regenwater verwerking en grondwater geldt dat iedere woonkern een eigen technische identiteit heeft, betreft de harmonisatie door de fusie overwegend een redactionele slag. Het harmoniseren van het beheer en de bijbehorende beheersystemen voor de riolering is afgerond. Noordwijk heeft nu in 4 onderscheiden kernen een gelijk aantal rioolgebieden: Noordwijk aan Zee, Noordwijk Binnen, Noordwijkerhout en De Zilk. Het buitengebied is een aaneenschakeling van persleidingen met kleine en grote pompsystemen.

In het beleidsplan wordt voor het verkrijgen van een gezonde, veilige en aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving invulling gegeven aan de hoofddoelen:

- Geen gezondheidsrisico's vanuit de waterketen en watersysteem.
- Beperken maatschappelijke ontwrichting en schade bij extreme weersomstandigheden.
- Ecologisch gezond en natuurlijk (grond)watersysteem.
- Veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening.
- Efficiënte bedrijfsvoering.
- Duurzaamheid.

Dit beleid in de waterketen is geformuleerd met een integraal zicht op de regionale belangen en de zorgplichten vanuit de verschillende waterpartners. (gemeenten, waterschap en waterleidingbedrijf) Lokale geologische en geografische verschillen (polder/veengebied vs duingebied) vertalen zich naar lokaal maatwerk in de waterketen. (lokale technische identiteit)

Evaluatie vorige afvalwaterketenplan

Het vorige integraal afvalwaterketenplan had een planperiode van 2017 tot en met 2021.

In een strategisch maatregelplan zijn de rioolstelsels kwalitatief beoordeeld en is een renovatie- en vervangingsplanning opgesteld dat momenteel in uitvoering is. De geplande rioolvervangingen zijn waar nodig uitgevoerd waarbij het afkoppelen van hemelwater en het nemen van maatregelen tegen grondwateroverlast en -onderlast indien mogelijk en van toepassing zijn meegenomen. Noordwijk heeft een overwegend stevige ondergrond. Waar technisch mogelijk wordt om praktische en kostentechnische redenen voor relinen gekozen. Het beheer en onderhoud van de rioleringsstelsels is in deze periode planmatig uitgevoerd.

In de planperiode zijn er een aantal capaciteitstoetsen uitgevoerd. Aan de hand van deze berekeningen en de meetgegevens uit de overstorten is het rioolstelsel van Noordwijk Zee en Noordwijk Binnen getoetst. De waterkwaliteit bij de overstort aan de Hogeweg en de Schie is daarbij punt van aandacht. De overstort op de Schie geeft theoretische en praktisch geen overlast meer. De overstortvolumes op de Hogeweg is ondanks diverse rioolverbeteringen in de afgelopen 5 jaren nog niet op het gewenste niveau. In de komende planperiode wordt wederom onderzocht of de afkoppelprojecten zoals recent nog in de Scheveningsestraat en Dobbeldamduin bijdragen aan verlagen van de vuiluitworp.

Om beter inzicht te krijgen in de grondwatersituatie is er binnen de stedelijke gebieden nu voor de gehele gemeente een grondwatermeetnet ingericht (<https://opendata.munisense.net/portal/wareco-water2/group/253/Noordwijk>).

OP dit moment wordt gewerkt aan een rapportage voor de klimaatbestendigheid van Noordwijk. Hiermee wordt op hoofdlijnen inzicht verkregen in de effecten van klimaatverandering. In 2011 is voor Noordwijk aangaande de waterstress al een eerste rapportage opgemaakt. Deze rapportage heeft geleid tot maatregelen in de vorige beleidsplannen. Alle maatregelen ter verbetering van de waterstress in Noordwijk aan Zee zijn uitgevoerd of in uitvoering. De Hoofdstraat, Parallel Boulevard en Oude Zeeweg zijn in belangrijk mate stressbesteding. De klimaatverandering is dermate onzeker dat tussen nu en 2050 nog veel klimaatbeleidsplannen nodig zijn om vanuit het riool-, groen- en wegbeheer te werken aan een klimaatbestendig Noordwijk. Dit onderwerp wordt m.i.v. 2023 in een separaat beleidsplan aangepakt.

Integraal plan

Het "integrale waterketenplan" is geschreven samen met de waterpartners binnen het samenwerkingsverband Bollenstreek; de gemeenten Katwijk, Noordwijk en Lisse, het hoogheemraadschap van Rijnland en het drinkwaterbedrijf Dunea. De waterpartners willen met het waterketenplan een gezamenlijk beleid voor de gehele waterketen formuleren en de afstemming verbeteren binnen de keten. De items zijn volksgezondheid, droge voeten, leefomgeving en bedrijfsvoering. Belangrijke gezamenlijke beleidsuitgangspunten zijn hierbij:

- De ontvlechting van de waterstromen. Het hemelwater wordt van het rioolstelsel afgekoppeld en gescheiden afgevoerd.
- Het afstemmen en optimaliseren van de capaciteit van de afvalwaterzuiveringsinstallaties op de capaciteitsbehoefte.
- Het duurzaam veiligstellen van een robuuste drinkwatervoorziening in de toekomst. Het verder ontwikkelen van de waterketen voor het beperken van het toekomstig drinkwaterverbruik.
- Het voorkomen van toekomstige wateroverlast als gevolg van de klimaatontwikkelingen. Naast verbetering van de ondergrondse hemelwaterafvoer is berging en afvoer van hemelwater op het maaiveld een goede oplossing om toekomstige problemen te voorkomen.
- De inzameling, transport en zuivering van stedelijk afvalwater mag niet tot gezondheidsrisico's, geurhinder, (grond)water- of bodemkwaliteitsproblemen leiden.
- Het zoveel mogelijk voorkomen van contact met afvalwater vanuit het belang van de volksgezondheid.
- Het beperken van de emissies vanuit de afvalwaterketen naar bodem- en oppervlaktewater.
- De mogelijkheden onderzoeken tot het sluiten van de energie- en grondstoffenkringloop.
- Het vergroten van de samenwerking bij de bedrijfsvoering en het oppakken van gezamenlijk innovaties.

Het waterketenplan zorgt met alle waterketenpartners in de Bollenstreek voor een planmatige samenwerking voor het verder afstemmen van de werkzaamheden en investeringen in de afvalwaterketen. Voor het reduceren van de kosten, het verhogen van de kwaliteit en het verminderen van de kwetsbaarheid wordt waar mogelijk zo veel mogelijk gemeenschappelijke opgepakt en wordt ingezet op een meer inhoudelijke samenwerking voor specialistische water- en rioleringskennis.

Stedelijk afvalwater

Het stedelijk (huishoudelijk) afvalwater wordt in gemengde riool verzameld. Ruim 50 % van het rioolstelsel is nog gemengd. Dergelijke stelsels zijn voorzien van overstorten op oppervlaktewater. Via deze overstorten wordt tijdens regen regenwater vermengd met afvalwater geloosd op sloten in onze kernen. Rijnland en Noordwijk bewaken de kwaliteit van het oppervlaktewater. Noordwijk geeft invulling aan het landelijk voorkeursbeleid om het regenwater verder af te koppelen op het moment van vervanging van de gemengde riolering. Bij integrale projecten in de openbare ruimte waarbij vervanging van het riool nog niet noodzakelijk is, wordt overwogen een regenwaterriool en of infiltratievoorzieningen te leggen. In de komende planperiode is hiervoor rioolverbeteringsbudget opgenomen. De aanleg van regenwaterriool en

infiltratiemaatregelen worden hierbij ook ingezet als waterstress/klimaatmaatregel. De Parallel Boulevard is hiervan een actueel voorbeeld.

In Noordwijk zijn 3 woonboten nog niet aangesloten op de riolering. In 2023 worden deze woonboten bij de inrichting van de nieuwbouwwijk Offem Zuid aangesloten. De overige 15 niet aangesloten panden, waarvan de meeste te vinden zijn in het buitengebied, lozen via een septic tank. Aan de hand van de administraties van de samenwerkingspartners wordt in de komende jaren onderzoek uitgevoerd naar ongerioleerde panden. Dit onderzoek zal leiden tot rioleringsmaatregelen.

Hemelwater

De hydraulische afvoercapaciteit van het rioolstelsel onder normale neerslagomstandigheden is getoetst. Daar waar wateroverlast is berekend en in de praktijk ook worden waargenomen, treffen wij maatregelen. De landelijk klimaatkaarten en riool-overlastlocaties kennen daarbij grote overeenkomsten. Wateroverlast waarbij de normcapaciteit van het riool niet wordt gehaald leidt tot verbetermaatregelen. Klimaatverandering met warmte/water en droogte overlast wordt opgelost door een integrale herinrichting van de openbare ruimte. Riool hoort daar bij maar is niet de belangrijkste maatregel. Water kan ook tijdelijk worden opgeslagen of afgevoerd in parken of via het wegprofiel naar het oppervlaktewater.

Klimaatverandering

De klimaatverandering gaat echter leiden tot een toename van hevige buien. Hierdoor kan ook vaker overstorten en wateroverlast gaan ontstaan.

Aan de hand van het wateroverlast rapport voor Noordwijk uit 2011 zijn veel probleem locaties in Noordwijk aan Zee en Noordwijk Binnen verbeterd.

Het verbeteren van de klimaatbestendigheid wordt doelmatig opgepakt. Zodra vanuit het beheer een wijk of weg gepland staat voor een reconstructie of herinrichting worden ook de klimaat adaptieve maatregelen ontwikkeld.

Afkoppelen

Zowel voor de bestaande als voor de nieuwe riolering wordt uitdrukkelijk gekozen voor een duurzame en beheersbare inrichting. Het in de toekomst ontvlechten van alle waterstromen is het doel. De ambitie is het hemelwater te gaan afkoppelen van de bestaande riolering gedurende de aankomende rioolvervangingscyclus. Het tempo van ontvlechten wordt zo bepaald door de vervangingsplanning van de gemengde riolering. Door het afkoppelen parallel te laten lopen met de rioolvervangingen worden de kosten beperkt. In de voorkomende gevallen waarin voor renovatie van een riool wordt gekozen, kan gecombineerd met andere werken zoals een wegreconstructie, ervoor worden gekozen een regenwaterriool naast een gerenoveerd vuilwaterriool aan te leggen. de kosten voor deze afkoppelambitie zijn over de rioolvervangingscyclus voor de komende 10 jaar meegenomen.

Het ontvlechten van schoon regenwater, grondwater en afvalwater heeft een groot aantal voordelen.

- Het is niet duurzaam schoon water te mengen met vuil water om dan vervolgens verdunt vuil water te gaan zuiveren. Voor een grotere waterstroom kost dit voor het transport en het zuiveren meer energie.
- Daarnaast verloopt het zuiveringsproces beter en goedkoper wanneer het afvalwater zo veel mogelijk onverdund wordt aangeleverd.
- Door het afkoppelen wordt de gemengde riolering minder belast bij hevige regenbuien waardoor er minder riool overstorten op het lokale oppervlaktewater plaatsvinden met vervuild rioolwater. Minder pieklozingen verbetert de kwaliteit van de watergangen en vijvers in stedelijk gebied.
- Ook verkleint de kans op water op straat waardoor de kans op het contact met vervuild rioolwater vermindert.
- Het afgekoppelde water vult het lokale oppervlaktewater aan met schoon hemelwater.
- Door de regenwaterriolen drainerend & infiltrerend uit te voeren, draagt dit bij aan een stabiele grondwaterstand. Gedurende de warme en droge zomers en natte perioden in najaar en winter is er in het gemeentelijk grondwatermeetnet in wijken waar uitsluitend gemengd riool of een gesloten regenwaterriool riool ligt, een groot hoogteverschil in de grondwaterstand over het jaar waar te nemen. Een infiltrerend en drainerend regenwaterriool neemt een groot deel van deze schommeling

weg. Dit is zeer belangrijk voor het groen in onze gemeente. In droge periode infiltreert de buis het tekort aan water in de bodem ook vanuit het oppervlaktewater.

- Bij een gescheiden rioolstelsel waar het hemelwater afzonderlijk wordt afgevoerd is sprake van een klimaat robuustere riolering doordat er meer afvoercapaciteit beschikbaar komt door grotere buizen, een kortere afstand tot het oppervlaktewater en de mogelijkheid voor berging en afvoer over maaiveld.

Afvoerstructuurplan

In de komende planperiode wordt gewerkt aan afvoer structuurplannen voor alle kernen. Er wordt gestreefd naar een actualisatie van de planmatige aanpak van het afkoppelen van hemelwater. Hierbij zal doelmatig rekening worden gehouden met het verbeteren van de klimaatbestendigheid en de grondwatersituatie. Het afvoerstructuurplan zal een blauwdruk bevatten van de toekomstige riool- en drainagestelsels. Op dit moment wordt nog uitgewerkt hoe en in welke mate het bestuur bij de keuze van de uitgangspunten van dit afvoerstructuurplan kan worden betrokken.

Particulieren en afkoppelen

Alle wegen en voor zover doelmatig en haalbaar ook de dakvlakken worden op termijn afgekoppeld. De achterzijde van bestaande dakoppervlakken kunnen echter niet altijd worden afgekoppeld, tenzij het hemelwater door de perceeleigenaar volledig gescheiden wordt aangeboden. Voor het doelmatig ontvechten van de waterstromen is de keuze voor het al dan niet verplicht scheiden dan wel afkoppelen van de waterstromen op perceelniveau door burgers en bedrijven belangrijk. Ook belangrijk is of dit dan ook voor de achterzijde van de panden moet gaan gelden. Voor de bestaande bebouwing zal dit aankomende planperiode nader, mede op basis van het nog op te stellen afvoerstructuurplan, worden uitgewerkt. Voor nieuwbouw geldt er reeds de verplichting tot het gescheiden aanleveren van de waterstromen maar ook hier is de vraag inzake het afkoppelen op perceelniveau waarbij het water wordt vastgehouden op het perceel relevant.

Grondwater

De gemeente Noordwijk heeft sinds 2012 veel activiteiten ontplooid om grondwaterkennis op te bouwen, door middel van grondwateronderzoeken naar aanleiding van overlastmeldingen en metingen. Het zwaartepunt van de kennis ligt in Noordwijk aan Zee als gevolg van de grondwaterproblematiek. De maatregelen die hiervoor in samenwerking met Rijnland zijn ontwikkeld worden in het voorjaar van 2023 afgerond. Het grondwatermeetnet is in de afgelopen jaren wel op een gelijkwaardig niveau gebracht. De bewaking op de ontwikkeling van de grondwaterstand is daarmee op orde. De kennis op het gebied van grondwater is voor de kernen De Zilk en Noordwijkerhout nog niet op hetzelfde niveau. Afgestemd op de ruimtelijke ontwikkelingen, vragen en signalen van bewoners, bouwen wij op doelmatige wijze aan deze kennis. Waar nodig zal naar het voorbeeld van Noordwijk aan Zee een grondwatermodel worden ontwikkeld.

De kernen in Noordwijk liggen in duingebied of op zogenaamde strandwallen. Deze gebieden hebben een bodem met een overwegend kenmerkende opbouw van zand. Versturende klein en veenlagen veroorzaken lokale problemen. In de kernen de kernen Noordwijk aan Zee en Noordwijk Binnen ontbreekt het oppervlaktewater geheel of gedeeltelijk. Door een gebrek aan oppervlaktewater is daar een grote fluctuatie in de grondwaterstanden waar te nemen. De klimaatverandering zal met droogte en extreme regen ook het grondwatersysteem verder beïnvloeden.

De kernen Noordwijkerhout en De Zilk worden geholpen door een robuust en goed verspreid watersysteem. De grondwaterfluctuaties zijn hier minder ingrijpend. De doorontwikkeling van de grondwaterkennis zal bijdragen aan de keuze voor infiltrerende en drainerende regenwaterriolen.

Bij nieuwbouwlocaties zal grondwateronderzoek bijdragen aan het voorkomen van ongewenste ontwikkelingen. Door de aanleg van voldoende oppervlaktewater en regenwaterriool met een drainerend en infiltrerend karakter is het grondwatersysteem afgestemd op de toekomst. Hiervoor is het van belang de thema's water, oppervlaktewater, riolering en grondwater zorgvuldig mee te nemen in de ontwikkeling van het omgevingsplan. Ook voor bestaande wijken zal in het omgevingsplan aandacht aan deze onderwerpen moeten worden besteed.

Rioolheffing

De rioolheffing is een zogenaamde bestemmingsbelasting. Alleen kosten die gemaakt worden voor de uitvoering van de zorgplichten stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwater worden met deze heffing verhaald. Er wordt uitgegaan van één heffing voor alle gemeentelijk watertaken. De rioolheffing is gebaseerd op 100% kostendekking, alle kosten voor uitvoering van de zorgplichten worden hiermee gedekt.

De heffingsmethodiek is vastgelegd in de "Verordening rioolheffing Noordwijk" en blijft in het kader van de dit plan ongewijzigd. De heffing is gebaseerd op kadastraal eigenaar. In 2022 werd per perceel € 192,05 geheven voor een grondslag voor afval-, hemel- en grondwater. Indien de grondslag alleen hemel- en grondwater betrof € 41,21. Bij een waterverbruik boven de 300 m3 werd een toeslag berekend van € 0,25 per m3 tot een maximum van € 2.750,00

Kostendekkingsberekening

Voor de fusie hanteerde het voormalig Noordwijk de financieringsmethode, "Activeren" waarbij de investeringen volledig worden geactiveerd. Er wordt krediet aangegaan op basis van waarvan gedurende 60 jaar afschrijvingen (voor riolering) en rente worden berekend.

In het rioleringsplan van het voormalig Noordwijkerhout werd het Ideaalcomplex/spaarmethode toegepast. Hierbij werd zo veel als mogelijk eerst gespaard vanuit de heffing. Investerings konden daarmee direct en vrijwel volledig werden betaald waardoor in de heffing gedurende 60 jaar geen rente en afschrijving hoefde te worden opgenomen. Een planmatige en bewuste investeringslijn in relatie tot de gespaarde middelen is vereist. Hierbij moet worden gestreefd naar een heffing die niet jaarlijks fluctueert. Een gebalanceerde meerjarenplanning is voorwaardelijk voor deze kostendekkingsmethode. Eventueel kunnen verbeteringen met ruimte voor uitstel hiertoe bijdragen.

Het BBV staat toe in de heffing de BTW geheel of gedeeltelijk bij de burger in rekening te brengen. De BTW compensatie vanuit de riolering mag dan worden toegevoegd aan de algemene middelen. Het invoeren van de spaarmethode heeft echter tot gevolg dat in de komende 15-20 jaar nog oude investeringen worden afgeschreven en dat vanaf nu voor nieuwe investeringen fors moet worden gespaard. Door over de exploitatie, de afschrijving en het spaarbedrag de BTW door te berekenen in de heffing zal de BTW toerekening aanzienlijk stijgen. Het BTW toerekening per rioolaanslag stijgt van 9% naar 15 %. Om de heffing door dit cumulatieve effect niet onnodig te laten stijgen wordt aan de Raad voorgesteld jaarlijks alleen over de exploitatie en de afschrijving de BTW toe te berekenen. Daarmee blijft circa 9 % van de heffing als BTW bijdrage aan de begroting bestaan. En daarmee wordt een systematische verhogende bijdrage en daarmee onnodige extra stijging van de rioolheffing voorkomen.

De kostenontwikkeling en daaruit voortkomende gemiddelde rioolheffing door dit IWKp wordt als volgt: De volgende tabel geeft de trend van het tarief weer.

Jaar	Tarief per (equivalente) heffingseenheid <i>prijspeil 2022</i>	Tarief per (equivalente) heffingseenheid <i>nominaal</i> <i>(incl. inflatie 2,3% / jaar)</i>
2022	€ 192,05	€ 192,05
2023	€ 194,30 (+1,2%)	€ 198,77 (+3,5%)
2024	€ 197,55 (+1,7%)	€ 206,74 (+4,0%)
2025	€ 200,85 (+1,7%)	€ 215,03 (+4,0%)
2026	€ 204,21 (+1,7%)	€ 223,66 (+4,0%)
2027	€ 207,63 (+1,7%)	€ 232,63 (+4,0%)

Overzicht (gemiddeld) tarief in de gemeente Noordwijk voor de periode 2022 t/m 2027.
De tarieven volgens de Verordening rioolheffing Noordwijk zijn gedifferentieerd. Het bovengenoemde tarief is daarvan een gemiddelde en geeft daarmee een beter beeld op de tariefontwikkeling. Het landelijk gemiddeld ligt hoger. Volgens het COELO was in Nederland het gemiddeld rioolrecht circa € 219,-.